

вена u ove krajeve. Iduća glava je posvećena urbanističkom razvoju Niša, gde je reč kako o gradu u celini, tako i o sačuvanim arhitektonskim ostacima i drugim nalazima iz rimskog doba. Pisač posebno raspravlja o pojedinih delovima grada: vikusu — selu domorodača, o vojnom logoru, civilnom naselju, vodovodu, rimskim vilama otkrivenim na području grada i koncentrisanim naročito u predgrađu Medijani, u koje se jedno vreme nalazila carska rezиденција. Dalje slede podaci o rimskim nekropolama sa teritorije grada Naissa, o tri starohrišćanske grobnice ukrašene freskama, i o bazilici sa martirijumom čiji su ostaci takođe ovde otkriveni. Iduće poglavlje govori o gradskoj teritoriji o putevima i varošima u okolini, koje su potpadale pod municipalnu administraciju Naissa, pri čemu pisač daje do sada poznate podatke o tim naseljima koja su se nalazila u Beloj Palanci (Remesiana), Kuršumliji (Ad Fines), Prokuplju (Hammeum), Rutevu (Praesidium Pompei) i drugima. Pisač zatim govori o društvu i privреди Niša sa akcentom na stanovništvo i njegovom etničkom sastavu, poljoprivredi, zanatstvu i trgovini. Dalje se iznose podaci o religiji u to vreme, o bogovima i herojima koji su poštovani u Nišu i njegovoj okolini i razlici između rimskih i lokalnih božanstava, kao i o umetnosti, pretežno skulpturi čiji su spomenici sa ovog područja brojni, i ističu se posebno portreti Konstantina iz Niša i Teodore iz Balajнца koji su dostigli svetску slavu. U zaključku autor još jednom govori o značaju Niša u okviru Rimskog carstva, podvlačeći istovremeno praznine u našim znanjima o ovoj temi i ističući potrebu za daljim arheološkim istraživanjima na ovoj, u antičkim nalazima, veoma bogatoj teritoriji, nužnim i neopходним, koja bi proširila naša dosadašnja znanja i učvrstila naučne sudeve o antičkom Naissu.

U svom izlaganju autor se obilno koristio naučnim aparatom, pozivajući se u samom tekstu na izvore i literaturu i dajući na kraju knjige listu skręñenica i pregled glavne literature. To je nesumњиво podiglo naučni nivo publikacije, ali je donekle смањило јасноћу излагања које је често прекидано подужим navodima literature. Право решење је ту тешко предложити. Ипак, чини нам се, када се има у виду основна поставка књиге, да је за читаоце-аматере било корисније да се избегну navodi у тексту који су за нестручне каткад и неразумљиви, и да се једно цело и подуже поглавље на крају, штампано пети-том, посвети литератури која данас постоји о античком Нишу.

P. Vasić, Beograd.

ZGODOVINA GRŠKE IN LATINSKE KNJIŽEVNOSTI

Povijest svjetske književnosti. Knjiga 2. Uredio Vladimir Vratović. Napisali Milivoj Sironić, Damir Salopek, Vladimir Vratović, Radoslav Katičić, Stjepan Hosu, Ratimir Mardešić, Ahmet Këlmendi. Uredništvo Liber, Izdavač Mladost. Zagreb 1977. 590 str.

Pred štirimi leti je začela pri zagrebski založbi Mladost izhajati *Povijest svjetske književnosti*, ki bo predvidoma obsegala osem zvezkov po 500—700 strani. V tem zajetnem delu, pri katerem že sedaj sodeluje več kot petdeset strokovnjakov, bo predstavljena vsa svetovna slovstvena ustvarjalnost od najstarejših orientalskih književnosti (v prvem zvezku) do književnosti narodov Jugoslavije (v zadnjem zvezku). Po svoji solidni zunanji opremi in po svoji široki zasnovi, ki je vsestranska, visoko strokovna, obenem pa dostopna tudi širšim krogom, spominja zbirka na svoječasni znameniti Walzlov „Handbuch der Literaturwissenschaft“.

Knjige v zbirki ne izhajajo po programskem zaporedju. Doslej je izšlo pet knjig, med njimi nazadnje 2. knjiga, ki obsega starogrško in rimsko, bizantinsko in novogrško, srednjeveško in novoveško latinsko književnost; na koncu je dodan še kratek, dvanajst strani obsegajoč pregled albanske književnosti, ki je zašla v to knjigo „kot Pilat v vero“, očitno iz gole zadrege, ker je pač ni bilo mogoče uvrstiti niti med orientalske niti med romanske, germanske ali slovanske književnosti.

Težišče knjige je seveda na obeh velikih antičnih književnostih, grški in rimski, ki jima je posvečeno precej več kot polovica vseh strani.

Pregled grške književnosti sta prispevala Milivoj Sironić in Damir Salopek. Sironićev pregled predklasične in klasične grške književnosti je izredno izčrpen, natančen, sistematičen. Odlikuje ga logična jasnost, lapidarnost izražanja, pregledna razvrstitev snovi, obilica dragocenih podatkov, predvsem pa stroga znanstvena akribija, ki se izraža med drugim tudi v vzorni doslednosti pri transkripciji antičnih imen. Tudi nadaljevanje, sestavek o helenistični književnosti, ki ga je napisal Damir Salopek, se metodološko in stilno lepo navezuje na Sironićeva izvajanja, tako da v tem pogledu ni čutiti neke ostrejšje zarezne med obravnavo grške klasične in helenizma. Vendar je treba pripomniti, da Salopek ni enako zanesljiv in izčrpen kot Sironić, njegov sestavek je ponekod nekoliko pomanjkljiv. Tako bi npr. ob Kalimahu pričakovali tudi kako besedo o njegovem pesniškem programu, kot je proklamiran v znamenitem „Odgovoru Telhinom“. Stoik Kleantes ni zaslužil niti enega celega stavka — in vendar bi bila omemba vredna vsaj njegova „Himna Zevsu“. Nelogično je, da so na str. 185—6 izraziti prozaiki (Libanij, Temistij, Himerij, Julijan, Zosim itd) vključeni pod naslov „Pjesništvo“. Netočna je tudi trditev, da je Asklepiad tvorec asklepiadskega stiha (str. 168), saj se ta verz pojavlja že več stoletij pred Asklepiadom (prim. o tem Majnarić, *Grška metrika* str. 83).

Sicer pa sta oba avtorja razdelka o grški književnosti lepo osvetlila tudi kulturno-zgodovinsko, splošno politično in družbeno-ekonomsko ozadje literarnega snovanja v stari Grčiji. Vrednost njenih poglavij je predvsem v naravnosti enciklopedičnem bogastvu nanizanih podatkov. Včasih imamo sicer nehote vtis, da je v tem razdelku že skoraj preveč podatkov in filološke in druge učenosti, čeprav po drugi strani pogošamo omembo nekaterih novejših hipotez. Tako npr. v obsežnem poglavju o Homerju nikjer ni izrecno omenjena danes zelo aktualna teorija o „oral poetry“: tudi če se avtor z njo ne strinja, pa je imela ta teorija tolikšno odmevnost v sodobnem homeroslovju, spodbudila je toliko novih stilnih, metričnih in drugih raziskav, da je ni mogoče molče zaobiti. Za nas je ta teorija še posebno zanimiva, ker izhaja iz primerjav s srbskohrvaško junaško epiko. Preseneča nas, da avtor ne posveča večje pozornosti tem primerjavam nasploh, ki so bile že od Kopitarjevih časov pritegnjene v krog homerskih raziskav; le na enem mestu bežno omenja paralelni „razvojni put herojske poezije romanskih, germanskih i osobito slavenskih naroda“ (str. 15). Pomislimo, koliko prostora je tem paralelam odmeril M. N. Đurić v svoji resda obsežnejši *Istoriji helenske književnosti* (Beograd 1972², str. 51—62)!

V pregledu strokovne literature o grški književnosti bi avtorja lahko omenila vsaj še nekaj del v slovanskih jezikih, npr. A. Balabanova, *Istorija na klasičeskata literatura* (1931³) in rusko kolektivno delo *Istorija grečeskoj literatury* (1946—1960), katerega prvi del je dosegljiv tudi v slovenskem prevodu (*Zgodovina grške književnosti I*, 1966). Seveda bi bili veseli, če bi bilo omenjeno sploh kako slovensko delo, npr. Sovretovi *Stari Grki* (Celje 1939). Sicer pa tudi ob pogostih naštevanih evropskih pesnikov, ki so se opajali ob helenskih Muzah, pogošamo omembo imen s slovanskega juga: omenjena sta le dva basnopisca (Relković, Dositej) in dva dramatika (Držić, Bunić). Zares je škoda, da se ta sicer izredno zanimivi, solidni in priročni pregled grške književnosti tako redko sooča z domačo tradicijo.

Te ga pa nikakor ne bi mogli trditi o drugem razdelku, o pregledu rimske književnosti, ki ga je prispeval Vladimir Vratović. Le-ta ob vseh pomembnejših rimskih piscih navaja, kateri hrvaški latinist ali pesnik se je ob njem zgledoval, opozarja pa tudi na najpomembnejše prispevke starejših domačih raziskovalcev k odkrivanju spomenikov rimske književnosti, npr. na Vrančičevo odkritje Avgustovega *Monumentum Ancryanum* (1555), na Statičičevo odkritje Petronijeve Pojedine pri Trimalhionu v znamenitem trogirskem kodeksu (1653). In čeprav je obseg Vratovićeve Rimske književnosti petkrat manjši kot Budimir—Flašarjev *Pregled rimske književnosti* (Beograd 1963) in čeprav sta Budimir in Flašar posvetila posebno pozornost odmevom antike v srbski in hrvaški književnosti in v tem pogledu opravila vzorno pionirsko delo, vendar navaja Vratović večkrat podatke, ki jih tudi pri Budimirju in Flašarju ni najti, npr. o Lukrecijevih vplivih v filozofskih epih hrvaškega latinista Benedikta Staya (str. 242), o Horacijevih vplivih na Đamanjića, Vice Petrovića, Dž. Rastića, I. Đurđevića, Bruerevića (str. 258), o Ovidijevih prepisnih pri Karanutiću, I. Đurđeviću (str. 264) itd. Nekatera opažanja so zanimiva tudi s širšega

jugoslovanskega vidika, npr. ugotovitve, da je „ne samo v hrvaški, temveč v vseh južnoslovanskih književnostih doslej edini popolni prevod Horacijeve lirike objavil Đuro Hidža 1849 v Dubrovniku“. Poglavlje o Avguštinu ilustrira npr. z rokopišom Avguštinove Božje Države iz Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani.

Pač pa bi lahko v Vratovičevem prispevku postavili pod vprašaj razmerje strani oziroma vrstic, ki so posvečene posameznim avtorjem. Tako je npr. Petroniju (str. 269—270), ki velja za največjega rimskega romanopisca, odmerjeno petkrat manj prostora kot Apuleju (str. 283—6). Tudi Ciceronov filozofski opus bi kljub vsem kritičnim zadržkom (pomanjkanje originalnosti, kompilatorstvo itd) vendarle zaslužil nekaj več kot petnajst vrstic (str. 237), saj je precej več prostora odmerjeno celo Marcijanu Kapeli (str. 294—6). Razumljivo je, da so pričo avtorjovega temperamentnega sloga nekatere sodbe precej vehementne, subjektivno obarvane in zato nekoliko prenagljene in sporne, npr. trditev, da je bil Horacij „po svojem svetovnem nazoru materialist“ (str. 258), da pomeni Ovidijeva Umetnost ljubezni „najvišji dosežek Ovidijeve ustvarjalnosti“ (str. 262). Morda je oznaka rimskega nacionalnega verza saturnijca (str. 215) nekoliko preohlapna, morda bi bilo treba ob Lukreciju tudi kaj povedati o življenjski tesnobi, ki veje iz pesnikovih verzov in ki je v očitnem nasprotju s proklamiranim epikurejskim naukom o človeški sreči (str. 241). Očitno pretirana je številka, da je Enijev ep Anali obsegal 30.000 heksametrov, čeprav isto številko navaja tudi A. Rostagni, *Storia della letteratura Latina* I 232.

Sicer pa lahko o Vratovičevem razdelku zapišemo, da je prava literarna mojstrovina: vsestranski, zanimiv, nazoren in izredno zgosten, saj obsega vsega 120 strani, ob tem pa naniza izredno obilje dragocenih podatkov, ne da bi se izgubljal v goli faktografiji. Vedno opozarja tudi na družbene in politične tokove, ki so pogojevali nastanek posameznih literarnih umetnin, predvsem pa na idejne silnice, ki žarijo iz teh umetnin in ki v marsičem delujejo skozi vso poznejšo evropsko kulturno ustvarjalnost, prav do današnjega dne. Ob tem pa so te strani napisane v bleščečem stilu, z izredno sugestivno silo, polne domiselnih, včasih naravnost pesniških podob, npr.: „Ni samo latinska Muza vodila peresa humanistov: v rimskem ognju se je tedaj kalilo tudi orožje knjižnega izražanja v evropskih narodnih jezikih“ (str. 207). S posebnim žarom in zanosom so napisane strani o izvirnosti rimske književnosti, o oblikovanju latinskega knjižnega jezika, o avgustejski klasiki, o oklevanju cerkvenih očetov med privlačno silo pogsanske besedne umetnosti in zvestobo krščanskemu nauku, med posameznimi avtorji pa zlasti poglavje o Avguštinu in njegovih Izpovedih.

Izredno zanimiv in bogat je pregled bizantinske književnosti, ki ga je sestavil Radoslav Katičić, zlasti še, če upoštevamo, kako je imel avtor tega razdelka (v primerjavi s pisci poglavij o grški in rimski književnosti) na voljo le malo sodobnih sintetičnih del. Tu so nekatere strani, npr. o Sineziju in njegovih pismih, o Prokopiju, o Digenisu Akritu, popisane naravnost z dramsko napetostjo. S kakšno čudovito podobo je npr. ponazarjen poslednji razcvet bizantinske književnosti (str. 341): to je bilo „obdobje poznega cvetenja, razigrano in sito babje leto, tik pred začetkom megle in mrazov“.

Kot nadaljnjo odliko Katičićevega razdelka lahko omenimo njegovo globoko vraščenost v naš kulturni prostor, ki pride do izraza že v njegovem načelnem izhodišču, da je staroslovanska književnost, pa tudi stara srbska ali ruska književnost, sestavni del bizantinske, ne da bi seveda ob tem prenehala biti sestavina književnosti svojega naroda (str. 315—316). S posebno pozornostjo obravnava tista bizantinska besedila, ki so pomembna za zgodovino naših narodov ali ki so močneje odmevala med južnimi Slovani, npr. Prokopijevo zgodovino, Nestorjevo kroniko, roman o Barlaamu in Jozafatu, bizantinsko hagiografijo, Konstantina Porfirogeneta, ali tiste osebnosti, ki so tesneje povezane z našo kulturno preteklostjo (Fotij, Demetriji Homatijan).

Vendar se nam ob tem razdelku zastavlja neko načelno vprašanje, ki ne zadeva samo Katičića, temveč kompozicijo celotne knjige. Avtor opredeljuje bizantinsko književnost, vsaj v začetnem obdobju, kot „grško književnost poznorimskega cesarstva“, in sicer tisti del te književnosti, ki je „povsem zrasel s krščanstvom“ (str. 314). Posledica takšne izhodiščne opredelitve je, da je grška partilistika izločena iz okvira antične grške književnosti in vključena v okvir bizantinske. To nas tem bolj preseneča, ker upr. ob latinski patristiki Vladimir Vratović zelo vehementno in prepričljivo zagovarja ravno nasprotno stališče, njeno organsko vključenost v rimsko

antiko, saj je po njegovem „krščanska književnost latinskega izraza pravi i neodjeljivi dio rimske književnosti“ (str. 289, prim. tudi str. 201 ss). Iz teh Vratovičevih besed čutimo neko pritajeno polemično ost, očitno naperjeno proti tistim, ki latinsko patri-stiko vključujejo v srednjeveško latinsko književnost. Katičić, se, kot rečeno, ob grški patristiki postavlja na nasprotno stališče, posledica tega pa so razni kronološki pa-radoksi, tako da sta npr. Klement Aleksandrinski in Origenes obravnavana v okvi-ru bizantinske književnosti, Plotin in Porfirij, ki sta poznejšega datuma, pa še v okviru antike. Takšna „ideološka pregraditev“ nekega literarno-zgodovinskega ob-dobja je v nekem smislu neorganska, saj srečamo v delih krščanskih in poganskih oziroma novoplatonskih avtorjev tega obdobja mnogo medsebojnih polemičnih in drugačnih odmevov, pa tudi mnogo presenetljivo podobnih stilnih potez, motivov in celo skupnih idejnih iskanj. Avtor se najbrž sam dobro zaveda te prepletenosti in prepojenosti, saj npr. sam piše o Janezovem evangeliju, da je „najgloblje prežet v grškim duhom“. Druga posledica takšnega stališča pa so ponavljanja istih podatkov na dveh mestih, ki kažejo na nezadostno sinhronizacijo avtorskega kolektiva. Tako se npr. ponavljajo skoraj isti podatki o Filonu iz Aleksandrije, Jožefu Flaviju, Liba-niju, Temistiju, Julijanu, Kvintu iz Smirne, Nonosu, Muzaju na str. 181 oz. 185—186 in na str. 318—321, podatki o Justinijanovi ukinitvi atenskih filozofskih šol na str. 186 in na str. 324 itd.

Pozdraviti je treba zamisel urednika, da v knjigo vključi tudi latinsko srednje-veško književnost, ki je pri nas vse preveč zapostavljena in mačehovsko obravnavana. Soliden in zgošččen pregled te književnosti je napisal Stjepan Hosu, ki je s tem opravi-l pionirsko delo, saj je to prvi celoviti pregled te književnosti pri nas.

Hosujev razdelek se odlikuje po enciklopedičnem bogatstvu gradiva — na nekaterih straneh je nanizanih na desetine imen: za vsem tem slutimo neizčrpno ustvarjalno silo nam na šplošno tako slabo poznane srednjeveške književnosti. Vendar zna avtor suhoto teh podatkov od časa do časa poživiti s sočnejšimi odstavki, zlasti z živahnimi parafrazami nekaterih pomembnejših pesniških umetnin tega obdobja (npr. epskih pesnitev Waltharius, Ecbasis captivi, Rudlieb).

Kritična pripomba o pomanjkljivi sinhronizaciji, ki smo jo izrekli ob razme-jitvi antične grške in srednjeveške bizantinske književnosti, velja v enaki meri tudi za razmejitve med antično rimsko in srednjeveško latinsko književnostjo: tudi tu se nekateri podatki ponavljajo, npr. o Marcijanu Kapeli (str. 294—6 in 350), Fulgen-ciju (str. 308 in 350), Drakonciju (str. 307 in 350), Priscijanu (str. 309 in 350), Bene-diktu iz Nursije (str. 310 in 353), Kasiodoru (str. 309—311 in 353—4), Boetiju (str. 311 in 354), Sidoniju Apolarinu (str. 307 in 355). Mimogrede: oznaka *Iohannes Scotus Eriugena* na str. 364 je pleonastična, ker sta *Scotus* in *Eriugena* sinonima — „to je isto kot reči Tomaž Akvinec iz Akvina“ (E. Jeaneau); pravičen naslov njegovega poglavitnega dela pa je *Periphyseon* (in ne *De divisione naturae*).

Škoda, da avtor, ki je tehtno spregovoril o najpomembnejših avtorjih in bes-edilih srednjeveške latinščine na Hrvaškem (str. 400—402) in ki našteva tudi nekaj najpomembnejših čeških in poljskih latinistov (str. 398—9), ni vsaj z besedo omenil srednjeveške latinistike na Slovenskem (nekaj sumarnih podatkov o tem bi lahko npr. našel pri J. Pogačniku, *Zgodovina slovenskega slovstva I*, Maribor 1968, 53—55). Lahko bi npr. vsaj v bibliografiji omenil naše temeljno delo za poznavanje tega gra-diva, M. Kos — Fr. Stele, *Srednjeveški rokopisi v Sloveniji* (Ljubljana 1931).

Tej pomanjkljivosti pa se je spretno izognil avtor naslednjega razdelka, Rati-mir Mardešič, pisec poglavij o novoveški latinski književnosti, ki je svoj pregled naj-novejših latinistov zaključil ravno s predstavitvijo treh Slovencev — Antona Sovreta, Silva Kopriva in Franca Kolednika, in ki v svoj pregled strokovne literature tudi ni pozabil vključiti Simonitičeva bibliografije slovenskih latinistov. Če ob kom v tej knjigi, potem imamo v največji meri ravno ob Mardešiču vtis, da njegova poglavja niso bila napisana v nekem internacionalnem vakuumu, ampak da so zares zrasla na naših tleh, s takšno pozornostjo in ljubeznijo vključuje pismenstvo hrvaških, pa tudi drugih jugoslovanskih latinistov v mednarodne okvire.

V svojem razdelku o novoveški latinski književnosti je Mardešič pred nami razgrnil pravo široko panoramo evropske kulturne zgodovine v zadnjih sedmih stoletjih. Tu je nanizal pisano množico velikanov književnosti in znanosti — od prvakov italijanskega humanizma Petrarca in Boccaccia — prek velikih fizikov in naravoslovcev Keplerja, Newtona, Galileja, Kopernika, Linnéja in filozofov Descar-

tesa, Gassendija, Spinoza, Leibniza — do pesnikov novejšega datuma, kot so Baudelaire, Musset, Hugo, Verlaine, Rimbaud, Foscolo, Pascoli in drugi. Vendar se ob vsej tej ogromni množici imen ne izgublja v goli faktografiji, temveč kritično vrednoti ustvarjalnost najpomembnejših neolatinistov in s trezno presojo ocenjuje vlogo in položaj latinščine kot literarnega medija v sodobnem svetu. Iz te ogromne množice imen je plastično izklesal nekaj najpomembnejših predstavnikov humanizma, zlasti lik Petrarke in Erazma Rotterdamskega. Morda bi spriču obsega, ki je odmerjen drugim besedilom, Maruličeva Davidiada zaslužila kako vrstico več; in med sodobnimi animatorji latinizma pogrješamo ime neutrudnega P. C. Eichenseerja in morda še koga. Toda to so — v primerjavi z nepreglednostjo gradiva — povsem neznatne vrzeli.

Isti avtor je sestavil tudi pregled novogrške književnosti, tako da je — vzporedno z latinizacijo — tudi grečizacijo v tej knjigi predstavljena v vsem svojem večtisočletnem razvoju od prvih zametkov do najnovejših dni. In tudi ta pregled je napisan s posebnim upoštevanjem naših stikov z Grčijo, zato npr. tudi ni pozabljeno ime Grigorja Prličeva (str. 500—1), v bibliografiji pa so omenjeni Smerdelovi prevodi novogrške lirike v raznih antologijah svetovne poezije (žal pa ni navedena samostojna publikacija Marijana Tavčarja, *Grška lirika 20. stoletja*, Ljubljana 1975).

Tako je — če si odmislimo že omenjeni privesek o albanski književnosti (ki pa se sam zase prav zanimivo bere) — knjiga v sebi harmonično zaokrožena. Kajti čeprav so bogastvo Helade podedovale vse evropske književnosti, pa je vendar najbolj naravna in najbolj legitimna dedinja tega bogastva ravno novogrška književnost. To občutimo še tem bolj, ker avtor vsehkozi s posebno pozornostjo osvetljuje ravno tiste prvine, s katerimi je starogrška tradicija najbolj živo delujoča v nadaljnjem razvoju grške književnosti — npr. jezikovne dileme med aristokratsko *katharevousa* in ljudsko *dimotiki*, ostanke stare lesboške pesmi o mlinu in rodoške kolednice o lastavki v poznejši grški folklori, Kazandzakisovo Odisejo itd.

Če primerjamo ta kolektivni pregled antične in nadaljnje latinske in grške književnosti z drugimi priročniki, ki so v zadnjih desetletjih izšli pri nas, zlasti z izvrstnimi univerzitetnimi učbeniki M. Đurića, B. Stevanovića, M. Budimirja in M. Flašarja, potem je ena njegovih poglobitvenih odlik ravno poudarek na kontinuiteti od davnine do naših dni. Kot drugo splošno odliko lahko omenimo poljuden pristop k snovi, poljuden v najzlahotnejšem pomenu besede, tako da je privlačen tudi za nestrokovnjaka, čeprav ostaja vsehkozi na solidni strokovni ravni. Obžalujemo pa lahko, da knjiga, ki je vendar, kljub kolektivu sedmih različnih avtorjev in kljub temu, da v njej ponekod „zaškripljejo sklepi“, dovolj enotno zasnovana, nima nekega enotnega naslova. Zato bo v strokovnih bibliografijah figurirala samo kot 2. zvezek *Zgodovine svetovne književnosti* oziroma kot seštevek sedmih različnih prispevkov. In zato se tudi upravičeno bojimo, da knjiga v strokovnih krogih ne bo deležna tiste pozornosti, kot bi jo po svoji bogati vsebini zaslužila.

K. Gantar, Ljubljana.

LA QUESTIONE OMERICA A CURA DI FAUSTO CODINO, *Editori Riuniti*, Roma, 1976, pp. 202.

Fausta Codina poznamo još bolje po izvrstnom delu „*Introduzione a Omero*“ (Einaudi, Torino, 1975³, pp. 212), namenjeno uglavnom širem sloju čitalaca (... destinato anche a chi non conosca il greco e non abbia un interesse specifico per gli studi sulla Grecia antica), zatim po *L'origine dello stato nella Grecia antica*, (Editori Riuniti, Roma 1975, pp. 167), kao i po mnogobrojnim prevodima (on je preveo sa nemačkog na italijanski *Istoriju grčke književnosti* od Albina Leskya, Milano, 1962), i drugim publikacijama. Pitanja oko *Ilijade* i *Odiseje* i druga istraživanja u vezi Homera i njegovih epova pobuđuju interes kod ovog italijanskog istraživača, a to ga je potaklo da učini i sastavi jedno korisno delo sakupivši nekoliko objavljenih radova drugih naučnika koja se dotiču direktno *Ilijade* i *Odiseje*, a ne toliko „Homerovog pitanja“. Da odmah napomenem da naslov dela bi trebalo možda shvatiti kao „Homerska pitanja“ odnosno „Studije oko Homerovih epova“, jer od osamnaest poglav-